

مردم در هنگام مرگ دو دسته اند:
 إِنَّمَا النَّاسُ رَجُلَانِ: مُسْتَرَبِحٌ بِالْمَوْتِ، وَ مُسْتَرَا حٌ مِنْهُ بِهِ
 مردم دو دسته اند: یکی آن که با مرگ، آسوده می شوند. دیگری
 آن که با مرگ، مردم از دست او آسوده می شوند.
 مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۳۶۳

ایمان عبارت است از...
 الْإِيمَانُ هُوَ مَعْرِفَةُ بِالْقَلْبِ وَ إِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَ عَمَلٌ بِالْأَرْكَانِ
 ایمان عبارت است از: شناخت قلبی، اقرار و اعتراف زبانی و عمل با
 اعضا و جوارح.
 تمت العقول، ص ۴۲۲

حقیقت ایمان
 لَا يَسْتَكْمِلُ عَبْدٌ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى تَكُونَ فِيهِ خِصَالٌ ثَلَاثٌ: التَّفَقُّهُ فِي الدِّينِ، وَ حَسَنُ
 تَقْدِيرِ الْمَعِيشَةِ، وَ الصَّبْرُ عَلَى الرِّزَايَا
 هیچ بنده ای به مرتبه ی حقیقت ایمان نمی رسد، مگر این که این سه
 خصلت در او باشد: دین شناسی، تدبیر و برنامه ریزی نیکو در زندگی، و
 شکیبایی بر سختیها و نامایمات.
 تمت العقول، ص ۴۴۶

ویژگی های مومن
 الْمُؤْمِنُ إِذَا غَضِبَ لَمْ يُخْرِجْهُ غَضَبُهُ عَنِ حَقِّ، وَ إِذَا رَضِيَ لَمْ يَدْخُلْهُ رِضَاؤُهُ فِي بَاطِلٍ، وَ إِذَا
 قَدَّرَ لَمْ يَأْخُذْ أَكْثَرَ مِنْ حَقِّهِ
 مؤمن هر گاه خشمگین شود، غضبش او را از حق بیرون نمی برد. و
 هر گاه خرسند و راضی شود، خوشنودی اش او را به باطل نمی کشاند. و
 هر گاه قدرت یابد، بیش از حق خودش بر نمی دارد.
 بیمار الانوار، ج ۷۵، ص ۳۵۵

دوستی با اهل بیت (ع)
 لَا يُحِبُّنَا كَافِرٌ وَ لَا يُبَغِّضُنَا مُؤْمِنٌ، وَ مَنْ مَاتَ وَ هُوَ يُحِبُّنَا كَانَ عَلَى اللَّهِ حَقًّا أَنْ يَبْعَثَهُ مَعَنَا
 هیچ کافری دوستدار ما نیست و هیچ مؤمنی دشمن ما نمی شود. هر کس
 با محبت ما از دنیا برود، بر خداوند است که او را در قیامت
 با ما برانگیزد.
 مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۳۵۸

تولی و تبری
 حُبُّ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ وَاجِبٌ، وَ كَذَلِكَ بَغْضُ أَعْدَائِهِمْ وَ الْبِرَاءَةُ مِنْهُمْ وَ مِنْ أُمَّتِهِمْ
 دوستی با دوستان خدا واجب است، همچنین دشمن داشتن و بیزاری
 جستن از دشمنان اولیای خدا و سرکردگان آنان واجب است.
 وسائل الشیعه، ج ۱۱، ص ۳۳۳

فضیلت زیارت امام رضا علیه السلام
 أَنْ زَوَّارَ قَبْرِی لَا كَرَمَ الْوَفُودِ عَلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَزُورُنِي فَيُصِيبُ وَجْهَهُ مِنْ
 الْمَاءِ، إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ
 زائران قبر من، گرمای ترین گروه هایی اند که روز قیامت بر خداوند
 وارد می شوند. هیچ مؤمنی نیست که مرا زیارت کند و در راه زیارت آب
 به صورتش بچکد، مگر آن که خدای متعال، بدن او را بر آتش دوزخ
 حرام می کند.
 عیون الاقبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۲۴۸

هر کس نتواند ما را زیارت کند
 مَنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى زِيَارَتِنَا، فَلْيَزِرْ صَالِحِي مَوَالِينَا، يَكْتَبَ لَهُ ثَوَابُ زِيَارَتِنَا
 هر کس نتواند ما را زیارت کند، پس دوستان و پیروان شایسته ی ما را
 زیارت کند، تا پاداش زیارت ما برایش نوشته شود.
 مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۲۵۴

توصیف قرآن
 كَلَامُ اللَّهِ لَا تَتَجَاوَزُوهُ، وَ لَا تَطْلُبُوا الْهَدْيَ فِي غَيْرِهِ فَتَضَلُّوا
 قرآن کلام خداست. از آن فراتر نروید و هدایت را در
 غیر قرآن مجوید، که گمراه می شوید.
 مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۳۰۸

در چه صورتی دعای خوبان هم مستجاب نمی شود!
 لَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَ لَتَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ، أَوْ لَيَسْتَعْمِلَنَّ عَلَيْكُمْ شِرَارَكُمْ، فَيَدْعُوا خِيَارَكُمْ فَلَا
 يَسْتَجَابُ لَهُمْ
 حتماً امر به معروف و نهی از منکر کنید، و گرنه اشرارتان بر شما مسلط و
 حاکم می شوند، آن گاه خوبانتان هم دعا کنند، دعایشان
 مستجاب نمی شود.
 وسائل الشیعه، ج ۱۱، ص ۳۹۴

عاقبت کمک نکردن به برادران دینی
 مَنْ فَسَدَ إِلَيْهِ رَجُلٌ مِنْ إِخْوَانِهِ مُسْتَجِيرًا بِهِ فِي بَعْضِ أحوَالِهِ، فَلَمْ يَجْرِهِ بَعْدَ أَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ، فَقَدْ قَطَعَ وَلايَةَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ
 کسی که یکی از برادران دینی اش برای کاری به او پناه آورد، ولی او با
 آن که می تواند، پناهش ندهد و کاری برایش نکند، رشته ی ولایت
 خدای متعال را گسسته است.
 بیمار الانوار، ج ۷۲، ص ۱۸۱

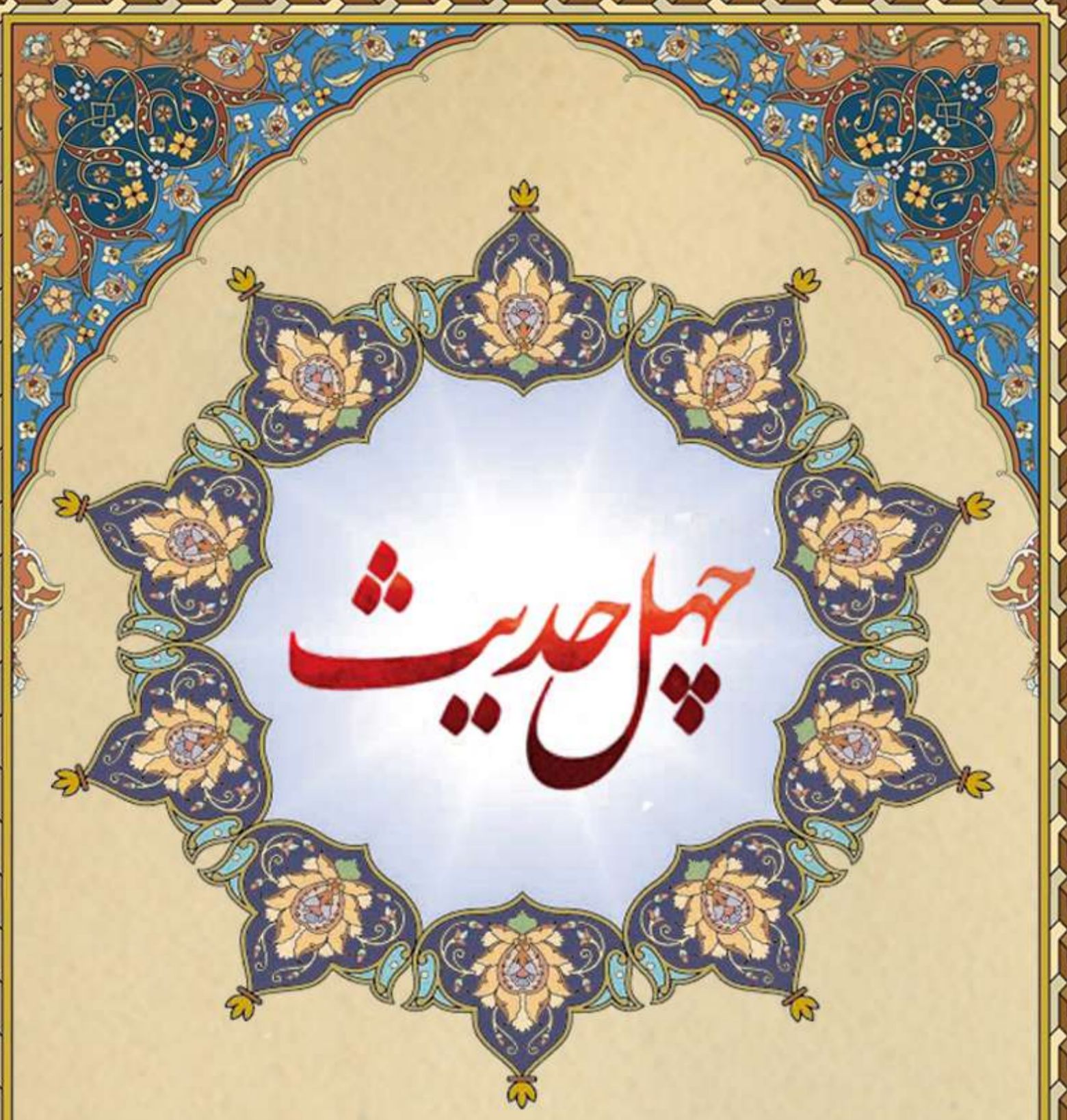
در صورتی خدا بر بندگانش خشمگین است که ...
 مَنْ لَقِيَ فَقِيرًا مُسْلِمًا، فَسَلَّمَ عَلَيْهِ خِلاَفَ سَلَامِهِ عَلَى الْأَغْنِيَاءِ، لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ هُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ
 هر کس مسلمان تهیدستی را دیدار کند و به او سلام دهد، ولی متفاوت با
 سلامی که به ثروتمندان می دهد، روز قیامت، خداوند را دیدار می کند،
 در حالی که خدا بر او خشمگین است.
 عیون اقبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۵۷

بهتر از همسر خوب
 مَا أَفَادَ عَبْدٌ عَبْدًا خَيْرًا مِنْ زَوْجَةٍ صَالِحَةٍ، إِذَا رَأَاهَا سَرَّتَهُ، وَ إِذَا غَابَ عَنْهَا حَفِظَتْهُ فِي
 نَفْسِهَا وَ مَالِهِ
 بنده مؤمن، هیچ بهره ای نبرده است که بهتر از همسر خوب و شایسته
 ای باشد که هنگام حضور شوهر، مایه ی خوشحالی او و در غیاب شوهر،
 نگهدار ناموس و مال او باشد.
 مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۲۵۶

هر گاه بندگان، گناهان تازه ای را پدید آورند...
 كُلَّمَا أَحْدَثَ الْعِبَادُ مِنَ الذُّنُوبِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَعْمَلُونَ، أَحْدَثَ اللَّهُ لَهُمْ مِنَ الْبَلَاءِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَعْرِفُونَ
 هر گاه بندگان، گناهان تازه ای را پدید آورند که قبلاً مرتکب نمی شدند،
 خداوند هم بلا ی تازه ای برای آنان پیش می آورد که قبلاً نمی شناختند.
 وسائل الشیعه، ج ۱۱، ص ۲۴۰

بهترین بندگان
 الَّذِينَ إِذَا أَحْسَنُوا اسْتَبَشَرُوا، وَ إِذَا سَأَلُوا اسْتَغْفَرُوا، وَ إِذَا أَعْطُوا شَكَرُوا، وَ إِذَا ابْتَلُوا صَبَرُوا، وَ إِذَا غَضِبُوا عَفُوا
 آنان که هر گاه نیکی کنند، خوشحال می شوند، و هر گاه بدی کنند،
 استغفار می کنند، و هر گاه چیزی به آنان عطا شود، سپاس می گویند، و
 هر گاه مبتلا و گرفتار شوند، صبر و شکیبایی می کنند، و هر گاه خشمگین
 شوند، عفو و گذشت می کنند.
 مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۲۸۴

توصیف امام
 إِنَّ الْأَمَامَةَ زِمَامُ الدِّينِ وَ نِظَامُ الْمُسْلِمِينَ وَ صَلَاحُ الدُّنْيَا وَ عِزُّ الْمُؤْمِنِينَ
 امامت و رهبری، مایه ی استواری دین و نظام المسلمین و صلاح دنیا و عزت مؤمنان و موجب
 اصلاح دنیا و عزت و سربلندی مؤمنان است.
 اصول کافی، ج ۱، ص ۲۰۰

چهل حدیث

چهل حدیث امام رضا علیه السلام

در خواست توفیق از خداوند، بدون تلاش!

مَنْ سَأَلَ اللَّهَ التَّوْفِيقَ وَ لَمْ يَجْتَهِدْ، فَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِنَفْسِهِ

هر کس از خداوند، توفیق بطلبد ولی تلاش نکند، خودش را

مسخره کرده است.

مسند الامام الرضا عليه السلام، ج ۱، ص ۲۸۳

نکوهشی ریاست طلبی

مَا ذُنْبَانِ ضَارِبَانِ فِي عَنَمٍ قَوْمٍ قَدْ تَفَرَّقَ رِعَاؤُهُمَا بِأَصْرٍ فِي دِينِ الْمُسْلِمِ مِنَ الرِّيَاسَةِ

دو گرگ درنده در گله ی بی چوپان، به اندازه ی ریاست طلبی در دین

یک مسلمان زیانبار نیست.

اصول کافی، ج ۲، ص ۲۹۷

محبت به اهل بیت عليهم السلام همراه با کار شایسته

لَا تَدْعُوا الْعَمَلَ الصَّالِحَ وَالْإِجْتِهَادَ فِي الْعِبَادَةِ، إِنْكَالًا عَلَى حَبِّ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَسَلَّمَ

کار شایسته و کوشش در عبادت را، تنها به اعتماد و پشت گرمی محبت

آل محمد صلی الله علیه و آله و سلم رها نکنید.

فقه الرضا عليه السلام، ص ۳۳۹

کسی که به مال حلال اندک، راضی باشد...

مَنْ رَضِيَ بِالْيَسِيرِ مِنَ الْحَلَالِ، حَفَّتْ مَوْتَتُهُ وَ تَنَعَّمَ أَهْلُهُ وَ بَصُرَهُ اللَّهُ دَاءَ الدُّنْيَا وَ دَوَاءَهَا وَ أَخْرَجَهُ مِنْهَا سَالِمًا إِلَى دَارِ السَّلَامِ

کسی که به مال حلال اندک، راضی باشد، مخارجش سبک می شود،

خانواده اش برخوردار می گردند، خداوند او را به درد و درمان دنیا بینا

می کند و او را سالم و بی گناه از دنیا به دارالسلام بهشت بیرون می برد.

مسند الامام الرضا عليه السلام، ج ۱، ص ۲۶۹

بخیل از غذای دیگران نمی خورد تا ...

الْمَسْخِيُّ يَأْكُلُ مِنْ طَعَامِ النَّاسِ لِيَأْكُلُوا مِنْ طَعَامِهِ، وَ الْبَخِيلُ لَا يَأْكُلُ مِنْ طَعَامِ النَّاسِ لِئَلَّا

بخشنده و سخاوتمند، از غذای مردم می خورد تا آنان هم از غذایش

بخورند، ولی بخیل از غذای دیگران نمی خورد، تا از غذایش نخورند.

مسند الامام الرضا عليه السلام، ج ۱، ص ۲۹۵

گناهان کوچک، راهی به سوی ...

الْصَّغَائِرُ مِنَ الذُّنُوبِ طَرِيقٌ إِلَى الْكِبَائِرِ، وَ مَنْ لَمْ يَخَفِ اللَّهَ فِي الْقَلِيلِ، لَمْ يَخَفْهُ فِي الْكَثِيرِ

گناهان کوچک، راهی به سوی گناهان بزرگ است. هر کس که در

گناهان کوچک و کم از خدا ترسد، در گناهان بزرگ و بسیار هم

از او نمی ترسد.

مسند الامام الرضا عليه السلام، ج ۱، ص ۲۹۰

اگر زمامداران دروغ گویند...

إِذَا كَذَبَ الْوَلَاءُ حَيْسَ الْمَطَرِ، وَ إِذَا جَارَ السُّلْطَانُ هَانَتِ الدُّوْلَةُ، وَ إِذَا حَيْسَتِ الرِّكَاءَةُ مَاتَتِ الْمَوَاشِي

هر گاه زمامداران دروغ گویند، خشکسالی می شود، هر گاه حاکم ستم

کند، حکومت سست می شود، و هر گاه زکات پرداخت نشود، چهارپایان

تلف می شوند.

الامالی، ص ۳۱۰

راضی بودن به عمل دیگران

مَنْ غَابَ عَنِ أَمْرِ قَرْصِي بِهِ، كَانَ كَمَنْ شَهِدَهُ وَ آتَاهُ

کسی که از صحنه ی کاری غایب باشد، اما به آن کار (چه نیک و چه بد)

راضی باشد، همچون کسی است که در صحنه ی عمل حاضر بوده

و آن را انجام داده است.

التوميد، ص ۳۹۲

بهترین صدقه

عَوْنُكَ لِلضَّعِيفِ مِنْ أَفْضَلِ الصَّدَقَةِ

از بهترین نوع صدقه، یاری کردن تو نسبت به ناتوان است.

تمف العقول، ص ۴۴۶

وار است که مرد، در خرج و هزینه ی زندگی...

يُنْبَغِي لِلرَّجُلِ أَنْ يُوسِعَ عَلَى عِيَالِهِ، لِئَلَّا يَتَمَنَّوْا مَوْتَهُ

سزاوار است که مرد، در خرج و هزینه ی زندگی بر خانواده ی خود

توسعه و گشایش دهد، تا آرزوی مرگ او را نداشته باشند.

من لا يضره الفقيه، ج ۲، ص ۶۸

وظیفه فرزند نسبت به پدر

عَلَيْكَ بِطَاعَةِ الْآبِ وَ بَرِّهِ وَ التَّوَاضُعِ وَ الخُضُوعِ وَ الإِعْظَامِ وَ الإِكْرَامِ لَهُ، وَ حَفْضِ الصَّوْتِ بِحَضْرَتِهِ

بر تو باد که از پدر، فرمانبرداری کنی، به او نیکی کنی، نسبت به او

فروتنی و کرنش و بزرگداشت و احترام داشته باشی، و در حضور او

صدایت را پایین آوری.

فقه الرضا عليه السلام، ص ۳۳۴

چگونه با مردم معاشرت کنیم؟

اصْحَبِ السُّلْطَانَ بِالْحَدَرِ، وَ الصَّدِيقَ بِالتَّوَاضُعِ، وَ الْعَدُوَّ بِالْحَدَرِ، وَ الْعَامَّةَ بِالْبِشْرِ

با حاکم، با احتیاط همنشینی کن، با دوست، با تواضع، با دشمن، با

هوشیاری و پرهیز و با عموم مردم، با خوشرویی همراه باش.

بهارالانوار، ج ۷۵، ص ۳۵۵

گره گشایی از کار مومن

مَنْ فَرَّجَ عَنِ مُؤْمِنٍ فَرَجَ اللَّهُ عَنْ قَلْبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

هر کس گره از کار مؤمنی بگشاید (و غمی را از او بزدايد)، خداوند هم

در قیامت، کار بسته او را می گشاید (و اندوهش را می زدايد).

اصول کافی، ج ۲، ص ۲۰۰

حد نیکی به پدر و مادر

بِرِّ الْوَالِدَيْنِ وَاجِبٌ وَ إِنْ كَانَا مُشْرِكِينَ، وَ لَا طَاعَةَ لَهُمَا فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ

نیکی به پدر و مادر واجب است، هر چند مشرک باشند. ولی در راه

معصیت آفریدگار، اطاعتی از آن دو نیست.

بهارالانوار، ج ۷۱، ص ۷۲

نقش صلح رحم در طولانی شدن عمر

يَكُونُ الرَّجُلُ يَصِلُ رَحِمَهُ، فَيَكُونُ قَدْ بَقِيَ مِنْ عَمْرِهِ ثَلَاثُ سِنِينَ، فَيَصِيرُهَا اللَّهُ ثَلَاثِينَ سَنَةً، وَ يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ

گاهی کسی صلح ی رحم می کند، در حالی که از عمرش سه سال باقی

مانده است. خداوند (به خاطر این عمل) باقی مانده عمر او را سی سال می

کند. و خداوند آنچه را بخواهد، می کند.

اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۰

تمیزی و پاکیزگی

مِنْ اخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ التَّنَظُّفُ

تمیزی و پاکیزگی از اخلاق پیامبران است.

تمف العقول، ص ۴۴۶

ارزش دوستی

مَوَدَّةٌ عَشْرِينَ سَنَةً قَرَابَةٌ

دوستی بیست ساله، در حکم خویشاوندی است.

بهارالانوار، ج ۷۱، ص ۱۷۵

اهمیت تشکر از مردم

مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمَنْعِمَ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ، لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ

هر کس سپاسگزار بندگان نیکوکار نباشد، خدای متعال را هم

سپاس نگفته است.

عیون افبار الرضا عليه السلام، ج ۲، ص ۲۷

عرضه اعمال پر پیامبر اکرم (ص)

تُعْرَضُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ - عَلَيْهِ وَ آلِهِ السَّلَامِ - أَعْمَالُ أُمَّتِهِ كُلِّ صَبَاحٍ، أِبْرَارِهَا وَ فَجَارِهَا، فَاحْذَرُوا

کارهای امت پیامبر - که درود خدا بر او و خاندانش باد -، چه نیکان و

چه بدکاران، هر بامداد به محضر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم

گزارش و عرضه می شود، پس به هوش باشید!

مسند الامام الرضا عليه السلام، ج ۱، ص ۳۳۸

چگونه مال و ثروت جمع می شود؟

لَا يَجْتَمِعُ الْمَالُ إِلَّا بِخِصَالِ خَمْسٍ: بِبِخْلِ شَدِيدٍ، وَ أَمَلٍ طَوِيلٍ، وَ حِرْصٍ غَالِبٍ، وَ قَطِيعَةٍ الرَّحِمِ، وَ إِثَارِ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ

هر گز مال و ثروت، جمع و اندوخته نمی گردد مگر با پنج خصلت: بخل

شدید، آرزوی دور و دراز، حرص غالب، قطع رحم و برگزیدن

دنیا بر آخرت.

کشف الغممه، ج ۳، ص ۸۴

بهره گیری از دنیا تا حدی که ...

اجْعَلُوا لِأَنْفُسِكُمْ حَقًّا مِنَ الدُّنْيَا، بِاعْطَائِهَا مَا تَشْتَهِي مِنَ الْحَلَالِ وَ مَا لَمْ يَنْتَلِ الْمَرْوَةَ وَ لَا سُرْفَ فِيهِ، وَ اسْتَعِينُوا بِذَلِكَ عَلَى أُمُورِ الدِّينِ

برای خودتان بهره ای از دنیا قرار دهید، به این که خواسته های دل را از

حلال بر آورده سازید تا حدی که مروت را از بین نبرد و اسراف در آن

نباشد. بدین وسیله در کارهای دین، کمک بجوئید.

فقه الرضا عليه السلام، ص ۳۳۷

سزاوار است که مرد، در خرج و هزینه ی زندگی...

يُنْبَغِي لِلرَّجُلِ أَنْ يُوسِعَ عَلَى عِيَالِهِ، لِئَلَّا يَتَمَنَّوْا مَوْتَهُ

سزاوار است که مرد، در خرج و هزینه ی زندگی بر خانواده ی خود

توسعه و گشایش دهد، تا آرزوی مرگ او را نداشته باشند.

من لا يضره الفقيه، ج ۲، ص ۶۸

نتیجه محاسبه و مراقبه

مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ رِيحٌ، وَ مَنْ غَفَلَ عَنْهَا خَسِرٌ، وَ مَنْ اعْتَبَرَ أَبْصَرَ

هر کس به حساب خودش رسیدگی کند، سود می برد، و هر کس از خود

(و اعمالش) غافل شود، زیان می کند، و هر کس عبرت بگیرد، بینا شود.

مسند الامام الرضا عليه السلام، ج ۱، ص ۳۰۲

سودمندترین نوع تقوا و پرهیزگاری

اعْلَمْ أَنَّهُ لَا وَرَعَ أَنْفَعُ مِنْ تَجَنُّبِ مَحَارِمِ اللَّهِ وَالْكَفِّ عَنِ أَدَى الْمُؤْمِنِ

بدان که هیچ ورع و پرهیزگاری، سودمندتر از پرهیز از حرامهای خدا و

اجتناب از اذیت و آزار مؤمن نیست.

فقه الرضا عليه السلام، ص ۳۵۶